

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR VE İŞARETLER / 15

SUNUŞ / 17

ÖN SÖZ / 19

BİRİNCİ BÖLÜM

TARİH, İDARİ YAPI, GENEL COĞRAFYA VE TARİHÎ ESERLERİ

HARPUT VE MA'MURATÜ'L-AZİZ / 25

Harput İsminin Kaynağı / 25

Ma'muratü'l-Aziz İsminin Kaynağı / 27

TARİH / 29

Harput Tarihi / 29

MÜLHAK KAZALAR / 43

Palu İsminin Kaynağı / 43

Palu Tarihi / 44

Maden Kazası Tarihi / 47

Keban Kazası Tarihi / 49

İDARİ YAPI / 53

Harput'un İdari Yapısı / 53

Ma'muratü'l-Aziz'in İdari Yapısı / 57

Palu Kazası İdari Yapısı / 65

Maden Sancağı / Kazası İdari Yapısı / 68

Keban Kazası İdari Yapısı / 70

Ağın Kazası İdari Yapısı / 71

Alacakaya (Guleman) Kazası İdari Yapısı / 71

Arıcak (Mirvan/ Karabegan) Kazası İdari Yapısı / 71

Baskil Kazası İdari Yapısı / 72

Karakoçan Kazası İdari Yapısı / 72

Kovancılar Kazası İdari Yapısı / 72

Sivrice Kazası İdari Yapısı / 72

Ma'muratü'l-Aziz Sancağına / Vilayetine Bağlı Bulunan Sancak,
Kaza ve Nahiyelerin İsimleri ile Köy Sayıları / 73

Palu Kazası Nahiye ve Köyleri / 87

Maden Sancağı / Kazası Nahiye ve Köyleri / 88

Keban Kazası Nahiye ve Köyleri / 88

Vali ve Mutasarrıflar / 89

COĞRAFYA VE GENEL BİLGİLER / 95

Harput'un Coğrafi Konumu / 97

Ma'muratü'l-Aziz / El'aziz Coğrafi Konumu / 96

İklim / 99

Arazi Yapısı / 99

Dağlar / 100

Yollar ve Köprüler / 102

Ormanlar / 107

Madenler / 107

Maden Suları ve Ilıcalar / 108

Nehirler ve Akarsular / 109

Fırat Nehri Geçit Yerleri ve Gemiler / 111

Gölcük Gölü / 112

Mesafe Cetveli / 112

Palu Kazası Genel Coğrafyası / 114

Coğrafi Konumu / 114

Madenler / 114

Mesafe Cetveli / 115

Ergani Madeni Sancağı / Kazası Genel Coğrafyası / 116

Coğrafi Konumu ve İklimi / 116

Madenler / 116

Yollar / 120

Mesafe Cetveli / 121

Keban Madeni Kazası Genel Coğrafyası / 123

Coğrafi Konumu ve İklimi / 123

Madenler / 123

Yollar / 125

YAPILAN İŞLER / 126

Ma'muratü'l-Aziz'de Yapılan İşler / 126

Palu Kazası'nda Yapılan İşler / 126

Maden Kazası'nda Yapılan İşler / 126

TARİHİ ESERLER (ASAR-I ATİKA) / 127

Harput / Ma'muratü'l-Aziz'de Bulunan Tarihi Eserler / 127

Harput Kalesi / 127

Buzluk / 129

Camii Kebir (Ulu Cami) / 130

Sara Hatun Camii / 130

Meryem Ana Kilisesi / 130

Diğer Tarihi Eserler / 131

Palu Kazası Tarihi Eserleri / 132

Palu Köprüsü / 132

Palu Kalesi / 132

Cemşid Bey Camii / 133

Ergani Madeni Sancağı / Kazası Tarihi Eserleri / 134

Keban Madeni Kazası Tarihi Eserleri / 134

Ziya Yusuf Paşa Cami ve Külliyesi / 134

Hamam / 134

Rum Kilisesi / 134

Ağın Nahiyesi Tarihi Eserleri / 134

İKİNCİ BÖLÜM

NÜFUS, ÇEŞİTLİ MÜLKLER RESMÎ, DİNÎ VE SOSYAL MÜESSESELER

NÜFUS / 137

Müslüman Nüfus / 137

Gayrimüslim Nüfus / 138

Harput'un Nüfusu / 139

Ma'muratü'l-Aziz / El'aziz'in Nüfusu / 142

Palu Kazası Nüfusu / 178

Ergani Madeni Sancağı / Kazası Nüfusu / 181

Keban Madeni Kazası Nüfusu / 184

Ağın Nahiyesi Nüfusu / 192

AŞİRETLER / 193

Harput, Ma'muratü'l-Aziz ve Kazalarında'de Yerleşen
Aşiretler ve Nüfusları /193

HALK VE GELENEKLER / 194

Harput / Ma'muratü'l-Aziz / 194

Ergani Madeni / 194

Keban Madeni / 194

MAHALLELER / 195

Harput Mahalleleri / 195

Ma'muratü'l-Aziz Mahalleleri / 197

Palu Kazası Mahalleleri / 198

Ergani Madeni Sancağı / Kazası Mahalleleri / 198

Keban Madeni Kazası Mahalleleri / 198

BİNA VE İNŞAATLAR / 199

SUÇLAR / 200

Ma'muratü'l-Aziz / 200

Palu Kazası / 201

Maden Kazası / 202

Keban Kazası / 202

ÇEŞİTLİ MÜLKLER / 203

Harput'ta Bulunan Çeşitli Mülkler / 203

Ma'muratü'l-Aziz'de Bulunan Çeşitli Mülkler / 205

Palu Kazası Çeşitli Mülkleri / 209

Ergani Madeni Sancağı / Kazası Çeşitli Mülkleri / 210

Keban Madeni Kazası Çeşitli Mülkleri / 211

Ağın Nahiyesi Çeşitli Mülkleri / 212

RESMÎ DAİRELER, DİNİ VE SOSYAL MÜESSESELER / 215

Harput Resmi Daireleri / 215

Ma'muratü 'l-Aziz Resmi Daireleri / 215

Hükümet Konağı ve Diğer Resmi Daireler / 216

Palu Kazası Resmi Daireleri / 218

Ergani Madeni Sancağı / Kazası Resmi Daireleri / 218

Keban Madeni Kazası Resmi Daireleri / 218

MATBAA VE GAZETELER / 219

Matbaa / 219

Gazeteler / 219

CEMİYET ve DERNEKLER / 221

SIHHİYE, HASTAHANE VE ECZAHANELER / 222

Ma'muratü 'l-Aziz / 222

Ergani Madeni Sancağı / Kazası / 223

Keban Madeni Kazası / 223

BANKALAR / 224

CAMİ VE MESCİDLER / 225

Harput Cami ve Mescidleri / 225

Ma'muratü 'l-Aziz Cami ve Mescidleri / 228

Palu Kazası Cami ve Mescidleri / 227

Ergani Madeni Sancağı / Kazası Cami ve Mescidleri / 228

Keban Madeni Kazası Cami ve Mescidleri / 228

Ağın Nahiyesi Cami ve Mescidleri / 228

KÜTÜPHANELER / 229

Harput Kütüphaneleri / 229

Keban Madeni Kazası Kütüphanesi / 230

Ağın Nahiyesi Kütüphanesi / 230

TEKKE VE ZAVİYELER / 231

Harput Zaviye ve Tekkeleri / 231

Palu Kazası Zaviye ve Tekkeleri / 232

Keban Madeni Kazası Zaviye ve Tekkeleri / 232

EVLİYA-İ KİRAN ve ZİYARETGÂHLAR / 233

Harput Evliya-i Kiran ve Ziyaretgâhları / 233

Palu Kazası Evliya-i Kiran ve Ziyaretgâhları / 236

Keban Madeni Kazası Evliya-i Kiran ve Ziyaretgâhları / 236

KİLİSELER / 237

Harput Kiliseleri / 237

Ma'muratü'l-Aziz ve Köylerinde Bulunan Kilise ve Manastırlar / 238

Palu Kazası Kiliseleri / 241

Ergani Madeni Sancağı / Kazası Kiliseleri / 241

Keban Madeni Kazası Kiliseleri / 241

Ağın Nahiyesi Kiliseleri / 242

HAN VE HAMAMLAR / 243

Harput Han ve Hamamları / 243

Ma'muratü'l-Aziz Han ve Hamamları / 245

Palu Kazası Han ve Hamamları / 247

Ergani Madeni Sancağı / Kazası Han ve Hamamları / 247

Keban Madeni Kazası Han ve Hamamları / 247

ÇEŞME VE HAVUZLAR / 248

Harput Çeşme ve Havuzları / 248

Ma'muratü'l-Aziz Çeşme ve Havuzları / 248

Palu Kazası Çeşmeleri / 249

Ergani Madeni Sancağı / Kazası Çeşmeleri / 249

Keban Madeni Kazası Çeşmeleri / 249

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

EĞİTİM ÖĞRETİM MÜESSESELERİ

MEDRESELER / 253

Harput Medreseleri / 253

Ma'muratü'l-Aziz Medreseleri / 259

Palu Kazası Medresesi / 260

Keban Madeni Kazası Medreseleri / 260

Ağın Nahiyesi Medresesi / 260

MEKTEPLER / 261

Harput Mektepleri / 261

1. Müslim Mektepleri / 261

Mahalle, Sıbyan ve İbtidai Mektepler / 261

Harput İbtidai Mektepleri / 263

Harput Mülkiye Rüşdiye Mektebi / 264

Darü'l-Hilafetü'l-Aliye Medresesi ve İmam Hatip Mektebi / 265

2. Gayrimüslim Mektepleri / 265

Fırat Koleji / 266

Fransız Kolej ve Mektepleri / 267

Alman Mektepleri / 267

Ma'muratü'l-Aziz Vilayeti Mektepleri / 274

1. Müslim Mektepleri / 274

Sıbyan ve İbtidai Mektepler / 274

Mekteb-i İbtidaiye / 275

Ma'muratül-Aziz Rüşdiye Mektepleri / 275

Ma'muratü'l-Aziz Kız Rüşdiye Mektebi / 278

Ma'muratü'l-Aziz Daru'l-Muallimin Mektebi / 279

Ma'muratü'l-Aziz Askerî Rüşdiye Mektebi / 280

Mülkiye İdadisi ve Sultaniye / 291

Merkezde Bulunan Mekteb-i İdadiye-i Hamidî / 293

Sanayi Mektebi / 300

Cumhuriyet Döneminin İlk Yıllarındaki Okullar / 301

Dârü'l-Harir Mektebi / 301

Ana Mektebi / 302

Orta Mektep / 302

Yatılı Daru'l-Eytam Mektebi / 302

El'aziz Erkek Muallim Mektebi / 302

El'aziz Lisesi / 303

El'aziz Şehir Yatı Mektebi / 303

El'aziz Maarif Eminliği / 303

Ma'muratü'l-Aziz'e Bağlı Köylerdeki Mektepler / 304

Hüseyin Rüşdiye Mektebi / 304

2. Gayrimüslim Mektepleri / 309

Ma'muratü'l-Aziz Vilayeti Gayrimüslim Mektepleri / 310

Palu Kazası Mektepleri / 314

1. Müslim Mektepleri / 314

Palu Rüşdiye Mektebi / 314

2. Gayrimüslim Mektepleri / 317

Ermeni Rüşdiye Mektebi / 318

Ermeni Protestan İ'dadi Mektebi / 318

Palu Köyleri Mektepleri / 318

Ergani Madeni Sancağı / Kazası Mektepleri / 318

1. Müslim Mektepleri / 319
 - Sıbyan Mektepleri / 319
 - Maden Rüşdiye Mektebi / 321
2. Gayrimüslim Mektepleri / 324
 - Sıbyan Mektepleri / 325
- Keban Madeni Kazası Mektepleri / 326*
 1. Müslim Mektepleri / 326
 - Keban Kazası Sıbyan Mektebi / 326
 - Keban Madeni Rüşdiye Mektebi / 327
 - Keban Madeni Nahiyeleri İbtidai Mektepleri / 330
 2. Gayrimüslim Mektepleri / 331
- Ağın Nahiyesi Mektepleri / 331*
 1. Müslim Mektepleri / 331
 - Ağın İbtidai Mektebi / 331
 - Ağın Rüşdiye Mektebi / 331
 2. Gayrimüslim Mektepleri / 332

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ZİRAAT, TİCARET, SANAYİ, ÜRETİM, GELİR VE GİDERLER

BAHÇE, BAĞ VE YETİŞEN ÜRÜNLER / 335

Harput ve Ma'muratü'l-Aziz / 335

ZİRAAT VE ÜRÜNLER / 339

Harput ve Ma'muratü'l-Aziz / 339

HAYVANCILIK / 341

Harput ve Ma'muratü'l-Aziz / 341

TİCARET, SANAYİ VE ÜRETİM / 343

Harput ve Ma'muratü'l-Aziz / 343

Harput / Ma'muratü'l-Aziz Ovası, Köyleri ve Ürünleri / 347

Tüm Ürünler / 350

Ziraat ve Hasatlar Toplamı / 357

Palu Kazası Ziraat, Ticaret ve Üretimleri / 358

Palu Kazası Ziraat ve Hasatlar Toplamı / 359

Ergani Madeni Sancağı / Kazası Ziraat, Ticaret ve Üretimleri / 360

Diyarbakir Vilayeti Ergani Madeni Sancağı Mahsulatları / 360

Maden Kazası Ziraat ve Hasatlar Toplamı / 364

Keban Madeni Kazası Ziraat, Ticaret ve Üretimleri / 366

Keban Kazası Ziraat ve Hasatlar Toplamı / 367

Ağın Nahiyesi Ziraat, Ticaret ve Üretimleri / 369

ESNAF VE SANATKÂRLAR / 371

Ma'muratü'l-Aziz / El'aziz Esnaf ve Sanatkârları / 371

Palu Kazası Esnaf ve Sanatkârları / 383

Keban Kazası Esnaf ve Sanatkârları / 386

DEĞİRMENLER / 387

Harput ve Ma'muratü'l-Aziz Değirmenleri / 387

Palu Kazası Değirmenleri / 393

Keban Kazası Değirmenleri / 393

Maden Kazası Değirmenleri / 394

Ağın Nahiyesi Değirmenleri / 394

GELİR VE GİDERLER / BÜTÇE / 395

Harput'un Gelir ve Giderleri / 395

Ma'muratü'l-Aziz'in Yıllara Göre Gelir ve Gideri / 395

Palu Kazası Gelir ve Giderleri / 406

Ergani Madeni Sancağı / Kazası Gelir ve Giderleri / 406

Keban Kazası Gelir ve Giderleri / 408

BEŞİNCİ BÖLÜM

MÜLKÎ VE ASKERÎ TEŞKİLAT

RESMÎ DAİRELER VE MEMURLAR / 411

Harput Resmi Daire ve Memurları / 411

Harput Eyaleti / 412

Diyarbakir Vilayeti Harput Sancağı / 418

Harput Vilayeti / 419

Ma'muratü'l-Aziz Vilayeti İkinci Belediyelik / 421

Ma'muratü'l-Aziz Vilayeti Harput Kazası / 422

Ma'muratü'l-Aziz Resmi Daire ve Memurları / 429

Ma'muratü'l-Aziz Vilayeti / 429

Diyarbakir Vilayeti Ma'muratü'l-Aziz Sancağı / 430

Diyarbakir Vilayeti Livâ-i Ma'muratü'l-Aziz

(Müstakilen İdare Olunmaktadır) / 455

Ma'muratü'l-Aziz Vilayeti / 462

El'aziz Vilayeti / 569

Palu Kazası Resmi Daire ve Memurları / 575

Harput Vilayeti Palu Kazası / 575

Diyarbakır Vilayeti Ma'muratü'l-Aziz Sancağı Palu Kazası / 575

Ma'muratü'l-Aziz Vilayeti Palu Kazası / 587

Diyarbakır Vilayeti Ergani Madeni Sancağı Palu Kazası / 590

Ma'muratü'l-Aziz Vilayeti Palu Kazası / 623

Ergani Madeni Sancağı / Kazası Resmi Daire ve Memurları / 625

Harput Eyaleti Maden Kazası / 625

Ma'muratü'l-Aziz Vilayeti Ergani Madeni Kazası / 627

Diyarbakır Eyaleti Ma'muratü'l-Aziz Sancağı Ergani Madeni Kazası / 627

Diyarbakır Vilayeti Diyarbakır Sancağı Ergani Madeni Kazası / 629

Diyarbakır Vilayeti Ergani Madeni Sancağı / 641

Ma'muratü'l-Aziz Vilayeti Ergani Madeni Sancağı / 643

Vilayet-i Diyarbakır Ergani Madeni Sancağı / 648

Ma'muratü'l-Aziz Vilayeti Maden Kazası / 709

Keban Kazası Resmi Daire ve Memurları / 711

Diyarbakır Vilayeti Ma'muratü'l-Aziz Sancağı Keban Madeni Kazası / 711

Ma'muratü'l-Aziz Vilayeti Keban Madeni Kazası / 720

Ağın Nahiyesi Resmi Daire ve Memurları / 741

Diyarbakır Vilayeti Ma'muratü'l-Aziz Sancağı Eğin Kazası Ağın Nahiye / 741

Ma'muratü'l-Aziz Vilayeti Eğin Kazası Ağın Nahiyesi / 742

ASKERÎ TEŞKÎLAT / 745

Ma'muratü'l-Aziz Vilayeti / 745

**İLMİYE, MÜLKİYE VE ASKERİYE RÜTBELERİNDE OLAN
HARPUTLULAR / 829**

1334 Yılı İlmiye Salnamesi / 829

1325 (1907) Yılı Salnamesi / 832

SON SÖZ / 835

KELİME VE TERİMLER / 837

KAYNAKLAR / 861

SALNAMELERDE KULLANILAN HARİTA VE FOTOĞRAFLAR / 867

SALNAMELERLERDEN ÖRNEKLER / 875